

УДК 657:336.221

DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.75-54>

Воськало В.І.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та аналізу

Національний університет «Львівська політехніка»

Дошчак О.В.

аспірант кафедри обліку та аналізу

Національний університет «Львівська політехніка»

Voskalo Volodymyr

Candidate of Economic Sciences, Docent,
Associate Professor at the Department of Accounting and Analysis
Lviv Polytechnic National University

Doshchak Oleh

Postraduate student at the department of Accounting and Analysis,
Lviv Polytechnic National University

ПОДАТКОВИЙ І БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК: СПІЛЬНІ РИСИ І ВІДМІННОСТІ

TAX AND ACCOUNTING: COMMONALITIES AND DIFFERENCES

Стаття присвячена актуальним проблемам трактування і організації податкового обліку. Розглянуто та узагальнено трактування податкового обліку на законодавчому рівні, а також різними науковцями, одні з яких розглядають податковий облік як частину бухгалтерського обліку, інші ж стверджують що податковий облік має достатньо характеристик і ознак щоб бути незалежним і йти в ряд з бухгалтерським. Визначено і узагальнено спільні і відмінні риси між податковим і бухгалтерським обліками, а також їх інтеграцію. Проведено аналіз основних принципів ведення бухгалтерського обліку і проведено паралелі з податковим обліком, визначено які з принципів можна застосовувати для ведення податкового обліку, а які є відмінними. Визначено фактори які впливають на організацію податкового обліку на підприємстві.

Ключові слова: Податковий облік, бухгалтерський облік, податкова звітність, фінансова звітність, принципи ведення бухгалтерського обліку.

In the current economic environment, both in Ukraine and in foreign countries, the issue of tax accounting is becoming increasingly acute. This is primarily due to the growing requirements of tax administrations both to the quality of tax reporting and to the growing requirements for real-time control and business operations of enterprises. At the legislative level, the concept of tax accounting and its principles are not clearly defined. On the other hand, the requirements for the preparation of tax reporting are clearly regulated. At the moment, there is a debate and controversy among scientists regarding tax accounting, some scientists consider tax accounting as a part of bookkeeping, while others argue that tax accounting has enough characteristics and features to be independent and go hand in hand with bookkeeping. The article analyses approaches and interpretations to the concept of "tax accounting" by various scholars, summarises and offers an interpretation of tax accounting. The paper conducts a comparative analysis of tax accounting and bookkeeping, identifies common and distinctive features. In particular, the primary source of information in both accounting is primary documents, which are the main information base on which certain transactions are recorded and which underlies the preparation of both tax and financial statements. To record business transactions, double entry is used in bookkeeping and tax accounting, and appropriate accounts are allocated for tax payments in the chart of accounts. The result of bookkeeping and tax accounting is reporting, in the first case financial and in the second case tax. The requirements for financial and tax reporting are regulated by different regulatory documents, and there is a difference between bookkeeping and tax accounting in the treatment of certain business transactions, in particular, the date of the VAT liability. The main users of tax reporting as a result of tax accounting are the state tax administration authorities, but there is a tendency that company officials use tax reporting along with financial reporting for the purpose of effective tax planning as one of the elements of the overall planning of the company's development. The publication examines the basic principles of bookkeeping in the context of their applicability to tax accounting, where they are more applicable, except for the accrual basis. It summarises the importance of tax accounting as a subject that requires more detailed research.

Key words: tax accounting, bookkeeping, tax reporting, financial reporting, accounting principles.

Постановка проблеми. У зв'язку зі зростанням вимог до податкової звітності з боку держави, введенням електронного документообігу в багатьох країнах Європи, питання податкового обліку на підприємстві стає одним з ключових елементів обліку загалом і облікової політики, як і роботи бухгалтерської служби. Попри це, на законодавчому рівні не визначено чітко поняття податкового обліку, принципів його ведення. Тому дослідження даної ділянки стає актуальним полем для аналізу і дискусій, і темою яка потребує більше уваги та глибшого вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням аспектів ведення податкового обліку, методів і принципів його ведення, спільними і відмінними рисами з бухгалтерським обліком займалися ряд вчених, зокрема: Найденко О.Є. [12], Гейер Е.С. [2; 10], Максимова В.Ф., Артюх О.В. [11], Сардак С.Е. [20], Колісник О.П., Коваленко Н.С. [6], Теловата М.Т., Пантелєєв В.П., Безверхий К.В., Григорєвська О.О., Ковач С.І., Юрченко О.А. [13], Котенко Л.М., Фадєєва Г.М. [8], Корягін М.В., Куцик П.О. [7], Левицька С.О. [9], Пальчук О. В. [14], Смірнова І.В., Смірнова Н.В. [15].

На відміну від бухгалтерського обліку, поняття податкового обліку на нормативно законодавчому рівні не визначено. Ряд вчених визначає податковий облік як підсистему бухгалтерського обліку, інші вчені виділяють податковий облік як окрему і незалежну категорію, яка стоїть поряд з бухгалтерським обліком.

Також на законодавчому рівні не визначено принципів ведення податкового обліку. Цікаву класифікацію принципів податкового обліку запропонувала Найденко О.Є [12], де виділяються принципи обов'язковості, систематичності, періодичності, хронологічної, законності, точності та достовірності, своєчасності, гнучкості, конфіденційності, відповідальності.

Формулювання завдання дослідження. Метою статті є аналіз підходів до трактування податкового обліку, а також визначення спільних і відмінних рис із бухгалтерським обліком.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до статті 3 Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства. Бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться підприємством. Фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку. Тобто відповідно до цього Закону виокремлюють податкову звітність як окремий елемент звітності підприємства, який в першу чергу ведеться на основі даних бухгалтерського обліку. Окреме поняття податкового обліку як такого тут не розглядається.

Вперше на законодавчому рівні термін «податковий облік» як окремий вид обліку був використаний з набранням чинності Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств»» від 22 травня 1997 р. Крім вищезазначеного Закону, поняття «податковий облік» зустрічається в Законі «Про податок на додану вартість» від 3 квітня 1997 р., який набрав чинності 1 жовтня 1997 р. Проте,

визначення терміну «податковий облік» в обох вищезазначених Законах немає.

Цей факт привів до того, що серед науковців і практиків з бухгалтерського обліку України ведеться досі дискусія щодо правомірності використання самого терміну «податковий облік». Ряд економістів вважає, що замість терміну «податковий облік» повинен використовуватися термін «податкові розрахунки», які є складовою бухгалтерського обліку. Окремі вчені вважають, що податковий облік є окремим видом бухгалтерського обліку, а, оскільки цей термін використовується в законах України, він має право на юридичне існування [5]. Але нині ці закони не є чинними, адже з 2011 р. вступив у дію Податковий кодекс України, в якому також немає чіткого трактування поняття податкового обліку.

Питанням визначення податкового обліку займалися різні науковці. В таблиці нижче подано визначення податкового обліку різними науковцями (табл. 1).

Враховуючи наведені підходи до трактування «податкового обліку», можна визначити що податковий облік – це певна система реєстрації, збору і аналізу операцій, шляхом використання, в тому числі даних бухгалтерського обліку, для визначення їх відповідності вимогам податкового законодавства, розрахунку бази оподаткування, податкових платежів і підготовки податкової звітності відповідно до вимог законодавства і відповідно до встановлених строків.

В таблиці 2 подано узагальнено спільні і відмінні риси бухгалтерського і податкового обліків.

Таким чином, можна сказати що податковий облік має ряд спільних з бухгалтерським обліком характеристик, тут в першу чергу йде мова про первинні документи, як основу ведення обліку і основну інформаційну базу на основі якої відображаються ті чи інші операції і яка лежить в основі формування як податкової так і фінансової звітності. Також користувачами інформації, як бухгалтерського так і податкового обліку можуть виступати посадові особи підприємства і орієнтація як в фінансовій так і в податковій звітності йде на минуле. Проте між бухгалтерським і податковим обліком є ряд відмінностей, вони в першу чергу стосуються законодавчого регулювання, вимог і форм звітності.

Окремо розглянемо принципи ведення обліку (статті 4 Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні») в контексті можливості їх застосування до податкового обліку.

Повне висвітлення – як і фінансова так і податкова звітність повинна містити всю повну інформацію про фактичні наслідки господарських операцій та подій.

Автономність – як в бухгалтерському, так в податковому обліку кожне підприємство розглядається як окрема юридична одиниця, відокремлена від їх власників.

Послідовність – кожне підприємство зобов'язане дотримуватися вибраної облікової політики, в тому числі в частині обліку податків, зміна облікової політики може бути викликана тільки змінами податкового законодавства. Таким чином можна сказати що цей принцип можна повністю застосувати для податкового обліку підприємства.

Безперервність – всі господарські операції підприємства повинні оцінюватися з припущення, що діяльність підприємства буде тривати і далі, і цей принцип повністю можна застосувати до податкового обліку.

Визначення поняття «податкового обліку» вченими-економістами

Науковці	Визначення податкового обліку
Найденко О.Є. [12]	це самостійна система обліку, яка призначена для виявлення, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання й передачі інформації для визначення бази оподаткування та суми податкових зобов'язань шляхом складання первинної документації, податкових реєстрів та податкової звітності.
Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. [4]	це система обов'язкових форм і методів відображення платниками податків результатів господарської діяльності або об'єктів, пов'язаних із визначенням податкового зобов'язання.
Гейер Е.С. [2]	це система збору, реєстрації, узагальнення, зберігання та передачі інформації для визначення податкової бази з податків за правилами, встановленими податковим законодавством, виконуює функції нарахування та сплати податків. це область перетинання систем бухгалтерського обліку й оподаткування, що має принципове значення для пошуку й обґрунтування шляхів оптимізації взаємозв'язку двох систем, який реалізується через втручання однієї системи в іншу (перетворення інформації).
Максімова В.Ф., Артюх О.В. [11]	це система збору і обробки інформації для визначення бази оподаткування підприємства відповідно до вимог податкового законодавства.
Сардак С.Е. [20]	це систему збору, фіксації та обробки виробничої та фінансової інформації, необхідної для нарахування податкових зобов'язань платника податків.
Теловата, М.Т., Пантелєєв В.П., Безверхий К.В., Григорєвська О.О., Ковач С.І., Юрченко О.А. [13]	це підсистема бухгалтерського обліку, яка забезпечує відповідно до чинного податкового законодавства документування, групування облікової інформації для визначення за встановленими правилами об'єктів і бази оподаткування податків і зборів, їх алгоритмів нарахування, розрахунків і сплати до бюджетів на підприємстві та складання податкової звітності.
Котенко Л.М., Фадєєва Г.М. [8]	це фінансові відносини, що виникають при нарахуванні та сплаті податків і зборів (обов'язкових платежів), тобто відносини між державними контролюючими органами і юридичними та фізичними особами щодо податків і обов'язкових платежів до бюджетів усіх рівнів.
Левицька С.О. [9]	це система виявлення, вимірювання, реєстрації, узагальнення, збереження і передачі операцій господарської діяльності, що формують об'єкт оподаткування податками та зборами, визначеними чинним податковим законодавством. Мета податкового обліку – надання інформації керівництву платника податків для проведення своєчасних розрахунків з бюджетом.
Смірнова І.В., Смірнова Н.В. [15]	це система підготовки та накопичення інформації платника податків, необхідної для розрахунку податків, зборів, встановлених податковим законодавством з метою складання податкової звітності.
Бобко В.В. [1]	це облік який ведеться платниками податку на прибуток з метою одержання показників для розрахунку сум цього податку.
Свідерський Є.І., Свідерський Д.Є. [19]	податковий облік є підсистемою бухгалтерського обліку для формування показників податкової звітності.
Малишкін О.І. [18]	податковий облік є реально функціонуючим дійством у підприємства – платника податку (внеску) як сукупність задокументованих і зареєстрованих операцій та/або певних податкових розрахунків.
Пальчук О.В. [14]	податковий облік є не окремим видом обліку, а скоріше інформаційною системою, яка виділилася для вирішення особливо важливої для успішної господарської діяльності задачі – нарахування та сплати податків.

Нарахування – даний принцип не можна однаково трактувати і застосувати як до бухгалтерського так і до податкового обліку, оскільки є різниці в частині визначення об'єктів оподаткування в податковому обліку в порівнянні з бухгалтерським (визнання доходів і витрат). В першу чергу це стосується розрахунків з податку на прибуток. Відповідно до ст. 143 Податкового кодексу України, об'єктом оподаткування податком на прибуток є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень Податкового Кодексу України. Зі сторони бухгалтерського обліку питання визнання доходів і витрат регулюються

НП(С)БО 15 «Дохід», НП(С)БО 16 «Витрати», а питання визначення податку на прибуток, відстрочених податкових активів і зобов'язань регулює НП(С)БО 17 «Податок на прибуток». Також принцип нарахування стосується розрахунків з ПДВ, де відповідно до статті 187 Податкового Кодексу України датою виникнення податкових зобов'язань з ПДВ вважається дата що сталася раніше – дата зарахування коштів, або дата відвантаження товару, що є відмінним від бухгалтерського обліку.

Превалювання сутності над формою – даний принцип можна однаково застосувати як до бухгалтерського так і до податкового обліку, оскільки всі операції мають оцінюватися в першу чергу від їх сутності.

Єдиний грошовий вимірник – як і попередній, даний принцип можна однаково застосувати для податкового і бухгалтерського обліку. Як податкова, так і фінансова звітність має бути підготовлена і подана в локальній валюті, а саме грн.

Спільні і відмінні риси бухгалтерського і податкового обліку

Характеристика	Бухгалтерський облік	Податковий облік
Обов'язковість ведення обліку	Ведення обліку є обов'язковим. Така вимога міститься в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність»	Ведення є обов'язковим. Відсутність податкового обліку на підприємстві може призвести до порушень законодавства з питань оподаткування, у зв'язку з чим існує ризик накладення з боку контролюючих органів відповідних фінансових санкцій.
Законодавче регулювання	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» НП(С)БО, МСФЗ	Податковий кодекс України
Мета ведення обліку	Надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства	Аналіз та складання податкової звітності і подання в органи податкових адміністрацій
Основа ведення (інформаційна база)	Первинні документи	Первинні документи
Користувачі інформації	Посадові особи підприємства, зовнішні користувачі – акціонери, державні й статистичні органи, та ін.	Податкові та інші контролюючі органи, в обов'язок яких входить контроль правильності нарахування і сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), а також особи, які здійснюють незалежну перевірку підприємства (аудитори).
Тип інформації що представляється обліком	Фінансова звітність містить інформацію про фінансовий стан підприємства у вартісному вираженні	Податкові декларації й розрахунки, таблиці, довідки бухгалтера та інші документи, узагальнюючі інформацію про об'єкти оподаткування.
Система запису	Подвійний запис	Можливе використання подвійного запису
Часовий аспект	Спрямованість на минуле	Спрямованість на минуле
Ступінь точності даних	Фінансова звітність містить фактичні дані за певний період часу про фінансовий стан підприємства, вони повинні мати достатньо високий ступінь точності	Оскільки будь-які помилки при розрахунку податків і зборів призводять до накладення на підприємство фінансових санкцій дані, що містяться в податкових деклараціях та розрахунках, повинні мати високу точність

Джерело: узагальнено автором

Загалом податковий облік має достатньо характеристик, щоб вважатися незалежним обліком і йти в ряд з бухгалтерським, проте тут потрібно звернути увагу на декілька моментів.

Найперше, законодавчо ніяк не встановлено поняття податкового обліку, на відміну від бухгалтерського, не визначено чітко принципів його ведення. Це зумовлено, на нашу думку, в першу чергу тим, що на рівні держави визначено чіткі правила і вимоги до складання і подання податкової звітності, а сам процес збору інформації для складання звітності в формі різноманітних реєстрів і книг вже визначається безпосередньо юридичною особою, тобто держава в даному випадку дає певну свободу вибору. Зі сторони юридичної особи, це також дещо розв'язує руки і дозволяє вибрати найбільш оптимальний шлях організації даного процесу.

Загалом ведення податкового обліку і складання податкової звітності покладено на бухгалтерську службу підприємства на чолі з головним бухгалтером. Тому можна сказати що податковий облік – це частина облікового процесу підприємства, який керується обліковою політикою, і вимоги до ведення податкового обліку мають також бути включені в облікову політику підприємства.

Є декілька факторів, які на нашу думку впливають на організацію податкового обліку на окремому підприємстві.

В першу чергу можна говорити про розмір самого підприємства, розмір бухгалтерської служби. На малих підприємствах ведення податкового обліку і складання податкової звітності може поєднуватися з іншими ділянками обліку, що є абсолютно нормально з точки зору ефективності організації робочого процесу. В свою чергу на середніх і великих підприємствах, як правило ведення податкового обліку і складання податкової звітності покладено на окремих виконавців, бухгалтерів.

Іншим важливим на нашу думку фактором є рівень автоматизації і програмне забезпечення, яке використовується підприємством. Як правило сучасні інформаційні системи повністю інтегровані для ведення як бухгалтерського так і податкового обліку, що завжди на руку, адже мова йде, в першу чергу, про подвійні записи, які відображають і податкову категорію.

І варто не забувати, що в самому плані рахунків бухгалтерського обліку передбачено окремі рахунки для обліку розрахунків за податками, тимчасових різниць, тобто вважається що два види обліку мають бути інтегровані.

Висновки. На даний момент немає нормативно визначеного поняття податкового обліку, це і викликає ряд дискусій серед науковців. Частина науковців виділяє податковий облік як окрему категорію поряд з бухгалтерським обліком, інша частина розглядає податковий облік як різновид бухгалтерського обліку. Зі сторони держави

законодавчо встановлені вимоги до підготовки і подання податкової звітності, водночас держава дає певну свободу в частині організації самого процесу податкового обліку, реєстрів які повинні використовуватися.

На даному етапі спостерігається зростання вимог держав до податкової звітності, особливо це стосується західноєвропейських країн в яких вводиться електронний документообіг з залученням податкових адміністрацій і органи податкових адміністрацій зможуть

відслідковувати всі операції в режимі реального часу. Тобто питання податкового обліку стає одним з пріоритетних для бухгалтерської служби.

Таким чином, на нашу думку, податковий облік – це незалежна категорія, яку потрібно досліджувати детально, проте дані податкового і бухгалтерського обліку так чи інакше мають зв'язатися, щоб перекоонатися в достовірності інформації, яка подається в фінансовій так і податковій звітності.

Список використаних джерел:

1. Бобко В.В. Бухгалтерський і податковий облік: єдність і протиріччя в контексті основних засобів. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки.* 2011. Вип. 28(1). С. 21–24. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2011_28\(1\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2011_28(1)_7) (дата звернення 28.03.2024).
2. Гейер Е.С. Податковий облік: причини виникнення і розвитку. *Проблеми і перспективи реалізації облікової, контрольної та аналітичної функцій у соціокультурному просторі сучасного бізнесу* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 12-13 травня 2011 р. Донецьк : ДонНУЕТ, 2011. С. 36–39.
3. Малишкін О. Диференціація поняття «бухгалтерський облік»: податковий аспект. *Бухгалтерський облік і аудит.* 2012. № 3. С. 13–20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau_2012_3_3 (дата звернення: 12.04.2024).
4. Загородній А.Г. Податки, збори, обов'язкові платежі. Терміно-логічний словник. Львів : Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», 2003. 192 с.
5. Іванов Ю.Б., Крисоватий А.І., Кізіма А.Я., Карпова В.В. Податковий менеджмент : підручник. Київ : Знання. 2008. 525 с.
6. Колісник О.П., Коваленко Н.С. Види бухгалтерського обліку: узгодження та порівнянність. *Економіка та суспільство.* 2017. Випуск 9.
7. Корягін М.В., Куцик П.О. Концептуальний розвиток методології бухгалтерського обліку : монографія. Львів : ЛКА, 2015. 239 с.
8. Котенко Л.М. Облік і звітність в оподаткуванні : навч. посіб. Харків : НТУ «ХП», 2014. 484 с.
9. Левицька С.О. Господарський облік діяльності суб'єктів в сучасних умовах економічних та соціальних реформ. *Економічні науки. Серія : Облік і фінанси.* 2012. Вип. 9(33). Ч. 4. С. 233–243.
10. Гейер Е.С. Методологія та організація взаємозв'язку бухгалтерського обліку й оподаткування прибутку підприємства : автореф. дис.... д-ра екон. наук : 08.00.09; Одес. нац. екон. ун-т. Одеса, 2015. 40 с.
11. Максимова В.Ф., Артюх О.В. Облік у системі оподаткування : навч. посібник. Одеса : ОНЕУ, ротапринт, 2013. 267 с.
12. Найденко О.Є. Податковий облік крізь призму принципів його ведення. *Комунальне господарство міст. Науково-технічний збірн. ХНАМГ. Серія: економічні науки.* Київ : Техніка, 2009. № 89. С. 303–308.
13. Теловата М.Т. та ін. Облік і звітність в оподаткуванні : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Київ : НАСОН, 2019. 506 с.
14. Пальчук О.В. Податковий облік: проблеми та перспективи. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки* : зб. наук. пр. Кіровоград : КНТУ, 2005. Вип. 8. С. 185–192.
15. Смірнова І.В., Смірнова Н.В. Податковий аспект облікової політики підприємства: організація і методика. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки.* 2014. Вип. 25. С. 439–446. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2014_25_67 (дата звернення: 15.04.2024).
16. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755 (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 16.04.2024).
17. Дубіцький М.В. Податковий облік в єдиній інформаційній системі підприємств. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації.* 2014. № 1. С. 50–57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boaa_2014_1_8 (дата звернення: 10.04.2024).
18. Малишкін О. Податковий облік чи податкові розрахунки? *Бухгалтерський облік і аудит.* 2012. № 1. С. 22–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau_2012_1_5 (дата звернення: 17.04.2024).
19. Свідерський Є.І., Свідерський Д.Є. Податковий облік як підсистема бухгалтерського обліку. *Фінанси, облік і аудит.* 2011. Вип. 17. С. 334–341. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Foa_2011_17_46 (дата звернення: 18.04.2024).
20. Сардак С.Е. Види обліку в системах управління. *Економічний простір* : Збірник наукових праць. № 15. Дніпропетровськ : ПДАБА, 2008. С. 245–251.

References:

1. Bobko V. V. (2011) Bukhhalters'kyu i podatkovyy oblik: yednist' i protyrichchya v konteksti osnovnykh zasobiv [Accounting and tax accounting: unity and contradiction in the context of fixed assets]. *Zbirnyk naukovykh prats' Cherkas'koho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky*, vol. 28(1), pp. 21–24. Available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2011_28\(1\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2011_28(1)_7)
2. Heyyer E. S. (May 12-13, 2011) Podatkovyy oblik: prychny vynyknennya i rozvytku [Tax accounting: causes of origin and development]. *Problemy i perspektivy realizatsiyi oblikovoyi, kontrol'noyi ta analitychnoyi funktsiy u sotsiokul'turnomu prostori suchasnoho biznesu: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. conf. Donets'k: DonNUET*, pp. 36–39.
3. Malyshekin O. (2012) Dyferentsiatsiya ponyattya "bukhhalters'kyu oblik": podatkovyy aspekt [Differentiation of the concept of "accounting": tax aspect]. *Bukhhalters'kyu oblik i audyt*, no. 3, pp. 13–20. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau_2012_3_3

4. Zahorodniy A. H. (2003) Podatky, zborny, obov'yazkovi platezhi. Termino-lohichnyy slovnyk [Taxes, fees, mandatory payments. Terminological dictionary]. L'viv: Natsional'nyy universytet "L'vivs'ka politekhnika", "Intelekt-Zakhid", 192 p.
5. Ivanov Yu. B., Krysovaty A. I., Kizyma A. Ya., Karpova V. V. (2008) Podatkovyy menedzhment: pidruchnyk [Tax management: textbook]. Kyiv: Znannya, 525 p.
6. Kolisnyk O. P., Kovalenko N. S. (2017) Vydy bukhholders'koho obliku: uz'hodzhennya ta porivnyannist' [Types of accounting: reconciliation and comparability]. *Ekonomika i suspil'stvo*, vol. 9.
7. Koryahin M. V., Kutsyk P. O. (2015) Kontseptual'nyy rozvytok metodolohiyi bukhholders'koho obliku: monografiya [Conceptual development of accounting methodology: monograph]. L'viv: LKA, 239 p.
8. Kotenko L. M. (2014) Oblik i zvitnist' v opodatkovanni: navch. posib. [Accounting and reporting in taxation: academic. manual]. Kharkiv: NTU "KHPI", 484 p.
9. Levyts'ka S. O. (2012) Hospodars'kyy oblik diyal'nosti subyektiv v suchasnykh umovakh ekonomichnykh ta sotsial'nykh reform [Economic accounting of the activities of subjects in modern conditions of economic and social reforms]. *Ekonomichni nauky. Seriya: Oblik i finansy*, vol. 9(33), part 4, pp. 233–243.
10. Heyyer E. S. (2015) Metodolohiya ta orhanizatsiya vzayemozv'yazku bukhholders'koho obliku y opodatkovannya prybutku pidpryyemstva: avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk: 08.00.09 [Methodology and organization of the interrelationship of accounting and taxation of the company's profit: autoref. thesis... Dr. Econ. Sciences: 08.00.09]. Odes. nats. ekon. un-t. Odesa, 40 p.
11. Maksimova V. F., Artyukh O. V. (2013) Oblik u systemi opodatkovannya: navch. posibnyk [Accounting in the taxation system: Education. manual]. Odesa: ONEU, rotaprynt, 267 p.
12. Naydenko O. Ye. (2009) Podatkovyy oblik kriz' pryzmu pryntsyypiv yoho vedennya [Tax accounting through the prism of the principles of its management]. *Komunal'ne hospodarstvo mist. Naukovo-tekhnichnyy zbirn. KHNA MH. Seriya: ekonomichni nauky*. Kyiv: Tekhnika, no. 89, pp. 303–308.
13. Telovata M. T., Panteleyev V. P., Bezverkhyy K. V., Hryhorevs'ka O. O., Kovach S. I., Yurchenko O. A. (2019) Oblik i zvitnist' v opodatkovanni: navchal'nyy posibnyk dlya studentiv zakladiv vyshchoyi osvity spetsial'nosti 071 "Oblik i opodatkovannya" [Accounting and reporting in taxation: a study guide for students of higher education institutions, specialty 071 "Accounting and taxation"] Kyiv: NASOA, 506 p.
14. Pal'chuk, O. V. (2005) Podatkovyy oblik: problemy ta perspektyvy [Tax accounting: problems and prospects]. *Naukovi pratsi Kirovohrads'koho natsional'noho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky: zb. nauk. pr. Kirovohrad: KNTU*, vol. 8, pp. 185–192.
15. Smirnova I. V., Smirnova N. V. (2014) Podatkovyy aspekt oblikovoyi polityky pidpryyemstva: orhanizatsiya i metodyka [The tax aspect of the enterprise's accounting policy: organization and methodology]. *Naukovi pratsi Kirovohrads'koho natsional'noho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, vol. 25, pp. 439–446. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2014_25_67
16. Podatkovyy kodeks Ukrainy vid 2 hrudnya 2010 roku № 2755 (zi zminamy ta dopovnennyamy) [Tax Code of Ukraine dated December 2, 2010 No. 2755 (as amended)]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
17. Dubits'kyy M. V. (2014) Podatkovyy oblik v yedyniy informatsiyiy systemi pidpryyemstv [Tax accounting in the unified information system of enterprises]. *Bukhhalters'kyy oblik, analiz ta audyt: problemy teorii, metodolohiyi, orhanizatsiyi*, no. 1, pp. 50–57. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boaa_2014_1_8
18. Malyshkin O. (2012) Podatkovyy oblik chy podatkoviy rozrakhunky? [Tax accounting or tax calculations?]. *Bukhhalters'kyy oblik i audyt*, no 1, pp. 22–28. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau_2012_1_5
19. Sviders'kyy Ye. I., Sviders'kyy D. Ye. (2011) Podatkovyy oblik yak pidsystema bukhholders'koho obliku [Tax accounting as a subsystem of accounting]. *Finansy, oblik i audyt*, vol. 17, pp. 334–341. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Foa_2011_17_46
20. Sardak S. E. (2008). Vydy obliku v systemakh upravlinnya [Types of accounting in management systems]. *Ekonomichnyy prostir: Zbirnyk naukovykh prats'. Dnipropetrovs'k: PDABA*, no. 15, pp. 245–251.